

Neuvoston strategia Suomen koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kansainvälistymisen edistämiseksi

Pääministerin johtama tutkimus- ja innovaationeuvosto hyväksyi tiistaina 1. joulukuuta koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan (KTI) kansainvälistämistä koskevan strategia-asiakirjan. Tavoitteenasettelu ja linjaukset kohdentuvat vuosille 2010–2015.

Suomi ei ole erityisen kansainvälistynyt keskeisiin kumppani- ja kilpailijamaihin verrattuna. Aiempaa aktiivisempi ja näkyvämpi vaikuttaminen kansainvälisissä yhteyksissä onkin välttämätöntä. Osaamisesta ja pääomista käytävään globaaliin kilpailuun vastaaminen vaatii kotimaisten KTI-ympäristöjen kansainvälistämistä. Tässä onnistuminen edellyttää yhteiskuntaamme uudistavia laajavaikutteisia toimia, joilla edistetään elinympäristömme avoimuutta sekä aitoa kansainvälistymistä arjessa ja tavoissa toimia.

Peruslinjaukset

Kansainvälistämisen tavoite on tukea Suomen omaa kasvua ja kehitystä, vahvistaa kahdenvälistä yhteistyötä keskeisimpien kumppanimaiden kanssa, edistää vaikutusmahdollisuuksiamme osana laajempia yhteisöjä sekä parantaa kykyämme kantaa vastuuta yhteisten, yli rajojen käyvien ongelmien ratkaisemisessa. Suuria, monenkeskistä yhteistyötä vaativia haasteita ovat mm. ilmastonmuutos, energiakysymykset sekä globalisaatioon liittyvien yhteiskunnallisten ja taloudellisten vaikutusten hallinta.

Yhteistyön vaikuttavuuden parantamiseksi on priorisoitava niitä tutkimusaloja ja maantieteellisiä alueita, jotka ovat kannaltamme tärkeimpiä ja joilla maassamme on korkeatasoista erityisosaamista ja kehityspotentiaalia. Vuorovaikutuksen tiivistäminen erityisesti globaalien johtavien kumppanien kanssa edellyttää omaa huipputason osaamista. Kansainvälisessä yhteistyössä on kyettävä entistä paremmin vaikuttamaan sekä yhteistyön sisältöihin ja kohteisiin.

Yliopistouudistus ja korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen parantavat edellytyksiä saavuttaa kansainvälistymistavoitteet. On täsmennettävä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen työnjakoa sekä vahvistettava koulutus- ja tutkimusyhteistyötä mm. yrittäjyyden ja aluelähtöisen kansainvälisen vuorovaikutuksen edistämiseksi.

Suomen erityinen haaste on vahvistaa laadukasta osaamisperustaa, ylläpitää kansainvälisesti kilpailukykyisiä huippulaadun ja vahvan relevanssin keskittymiä sekä luoda alueille valikoituja korkeatasoisia innovaatioympäristöjä. Tämä vaatii keskeisten hallinnonalojen ja suurien kaupunkiseutujen (ml. kunnat, seudulliset kehittämissyhtiöt, teknologiakeskukset) tiivistä vuorovaikutusta, voimavarojen kokoamista ja yhteisiä kehittämistoimia. Systeemistä näkökulmaa on vahvistettava kansainvälistymiseen liittyvissä, useita vastuviranomaistahoja koskevissa politiikkatoimissa.

Strategiset kehittämistarpeet

Kansainvälisessä yhteistyössä ja kilpailussa menestymiseksi on sekä erikoistuttava että kohdentettava voimavaroja ja toimintoja. Valintojen on kohdistuttava jo priorisoituihin aloihin. Näitä ovat strategisen huippuosaamisen keskittymien (SHOK) alat, bioala ja nanoala niiltä osin kuin kotimainen osaaminen on maailman kärkeä sekä ohjelmisto-osaaminen. Toiseksi, on keskityttävä aloihin, joissa suomalainen tutkimus ylittää kriittisen massan ja on kansainvälisesti tunnettua. Kolmanneksi, tulee painottaa uusia avauksia, kuten energiaa ja ympäristöä säästävät, kestävätkä ratkaisut ja

puhtaat teknologiat. Samoin tarve hyvinvointisektorin osaamiselle, uusille toimintatavoille ja innovaatioille kasvaa nopeasti, mikä edellyttää kansainvälisen yhteistyön merkittävää vahvistamista koaloilla.

Henkisen pääoman vahvistamiseksi ja koulutustarpeisiin vastaamiseksi on laajennettava rekrytointipohjaa ja -toimintaa, kansainvälistettävä koulutusta ja parannettava koulutuksen laatua. Kehittämistoimissa on kiinnitettävä huomiota tutkijanuran houkuttelevuuteen sekä liikkuvuuden lisäämiseen. Koulutuksen ja osaamisen nykyistä osuvampi mitoitus ja suuntaaminen ovat avainasemassa. Myös ulkomaalaisten kotoutumista ja heidän osaamisensa hyödyntämistä yhteiskunnassa on edistettävä ponnekkaammin. On luotava aktiivinen, työperustainen maahanmuuttopolitiikka ja sitä tukeva lainsäädäntö.

Kehittämisen päämääränä on aidosti kansainvälinen korkeakoulu- ja tutkijayhteisö. Tämä edellyttää toimintaperiaatteiden ja -tapojen uudistamista yliopistoissa, tutkimuslaitoksissa ja ammattikorkeakouluissa sekä rahoittajien taholla. Korkeakoulujen laatua ja vetovoimaa on parannettava niiden itsensä toimesta sekä hallinnonalojen ja elinkeinoelämän yhteistyönä. On tähdättävä nuorten lupaavien tutkijoiden tunnistamiseen ja Suomessa pitämiseen, tutkijakoulujen ja tutkijanurajärjestelmän kansainvälistämiseen sekä koulutuksen ja osaamisen viennin edistämiseen.

Yritysten kansainvälistymis- ja muita palveluja on kehitettävä kokonaisvaltaisesti, julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyönä, ja selkeisiin palvelukokonaisuuksiin pyrkien. Tukien vaikuttavuuden tehostaminen sekä tarpeisiin vastaamisen varmistaminen on keskeistä. Kehittämisessä on erityishuomiota kiinnitettävä kasvuyrityksiin.

Välittäjäorganisaatioiden (mm. Finpro, Invest in Finland, Tekes, Suomen Akatemia, Sitra, ulkoasiainhallinnon edustustoverkko) on yhteistoimin panostettava kansainvälisen vuorovaikutuksen koordinoituun kahdensuuntaiseen edistämiseen. Asiakirjassa käsitellään tarkemmin vuorovaikutuksen kehittämistä globaalitasolla, Euroopassa ja lähialueillamme. Priorisoitavia Suomen KTI-toiminnan kohdealueita ovat johtavien EU-maiden ohella nk. FinNode-maat (Yhdysvallat, Kiina, Japani, Venäjä), keskeisimmät bilateraaliosopimusmaat (mm. Etelä-Korea) sekä nousevat taloudet Aasiassa, Amerikoissa ja Afrikassa.

Strategian toteutus ja seuranta

Laajamittainen kansainvälistäminen edellyttää voimavarojen vahvistamista; sekä julkisia että yksityisiä panostuksia on lisättävä. Tarvitaan uusia, eri tahojen yhteisiä rahoitusjärjestelyjä ja voimavaroja. Kokoavalla kehittämisellä on pyrittävä mm. henkisten voimavarojen laadun ja riittävyyden varmistamiseen, infrastruktuurien luomiseen ja ylläpitämiseen sekä (kasvu)yritysten kansainvälistymisen vauhdittamiseen. Kilpailu- ja yhteistyökyvyn parantaminen edellyttää kannustimia ja ohjausta, joilla tehokkaasti edistetään toimijoiden verkottumista ja riskinottoa kotimaassa ja kansainvälisesti. Tutkimus- ja innovaationeuvosto arvioi kansainvälistämiskehitystä seuraavaksi vuoden 2010 lopulla valmistuvassa koulutus-, tutkimus- ja innovaatiopoliittisessa linjaraportissaan.

Lisätietoja: pääsuunnittelija Kai Husso, työ- ja elinkeinoministeriö, p. 010 60 63683
pääsuunnittelija Tuomas Parkkari, opetusministeriö, p. (09) 1607 7223